

Akureyri 29.09.2025

Kæra Þorgerður Katrín,

Í júlí 2025 gaf utanríkisráðuneytið út tilskipun um refsiaðgerðir gegn Vélfagi og erlendum meirihlutaeiganda þess. Þá nefndi ráðherra nafn Vélfags í fjölmiðlum sem refsiverðan aðila sem sætti frystingu eigna og bankareikninga.

Í kjölfarið veitti ráðuneytið ákveðnar undanþágur frá refsiaðgerðunum sem hefðu átt að gera Vélfagi mögulegt að starfa þó í takmörkuðum mæli og þá aðeins í 8 vikur. Hins vegar voru undanþágurnar það strangar að rekstur varð nánast ómögulegur og þurfti að segja þriðjungi starfsmanna upp störfum. Vegna yfirvofandi gjaldþrots Vélfags þá neita birgjar að selja okkur vörur eða þjónustu án 100% fyrirframgreiðslu og þeir viðskiptavinir sem eftir eru neita að greiða nokkra fyrir fyrirframgreiðslu fyrir framleiðslu eða þjónustu á vélum þeirra. Á sama tíma verðum við að eðlilega að greiða laun og skatta, en ráðuneytið meinaði meirihlutaeigandanum að greiða (Íslenska) skatta, lífeyrissjóðsiðgjöld eða laun til Íslenskra starfsmanna þegar mest á reyndi. Sömuleiðis hefur honum verið meinað að lána Vélfagi rekstrarfé á þessum erfiðu tímum. Hvervegna er algerlega óskiljanlegt með öllu!

Samkvæmt bréfi frá utanríkisráðuneytinu þann 19. september þá veitir ráðuneytið, að því er segir, síðustu framlenginguna á undanþágum og þá framlengingu á starfsemi félagsins, en þar eru hertar að sama skapi þær undanþágur undan refsiaðgerðum enn frekar og versnuðu því aðstæður okkar til muna. Með hertum skilyrðum þá bannar ráðuneytið okkur að eiga viðskipti við aðrar bankastofnanir á Íslandi en Arion banka og lýsa því jafnframt yfir að engin frekari framlengingar á þegar þröngum undanþágum verði veittar.

Með þessum aðgerðum þá er Vélfag hreinlega þvingað í gjaldþrot þann 17. október 2025.

Enn og aftur er fullyrt að ráðuneytinu skorti skjöl og upplýsingar frá Vélfagi og/eða meirihlutaeiganda þess, þó án þess að upplýsa okkur nákvæmlega hvaða gögn eða upplýsingar það gætu hugsanlega verið. Í báðum tilvikum þar sem undanþágur eru veittar þá velur ráðuneytið og ráðherra ekki að beita aðgerðum sem tryggðu að evrópsk eða bandarísk refsiaðgerðalög væru virt, heldur eru refsiaðgerðir á þann háttinn að gjaldþrot Vélfags er að öllu óbreyttu óumflýjanlegt.

Það er athyglisvert að á meðan ráðuneytið lagði refsiaðgerðir á núverandi svissneskan og liechtensteinískan hluthafa, þá lagði hvorki utanríkisráðuneytið né ESB/BNA refsiaðgerðir á neinn úr Orlov-fjölskyldunni. Þetta leiðir til þeirrar fáránlegu stöðu, þar sem engin önnur þjóð í heiminum hefur lagt nokkrar einustu refsiaðgerðir á meirihlutaeiganda Vélfags, þá er það gert hér og þá vegna meintra tengsla hans við rússneska og/eða norska ríkisborgara – sem hvorki þið sjálf eða nokkur önnur þjóð hefur á nokkrum tíma skilgreint sem aðila sem sæta þvingunum. Þetta stenst hvorki skoðun né röksemdarfærslu.

Það eru þúsundir íslenskra og evrópskra ríkisborgara sem eiga persónuleg- og/eða viðskiptatengsl við Rússa, Norðmenn eða aðra sem ekki eru skilgreindir einstaklingar á þvingunarlistum. Allir slíkir aðilar eru enn fullkomlega ósnertir af nokkrum refsiaðgerðum hvort sem er á Íslandi eða annarstaðar. Við höfum ekki ennþá fengið útskýringar frá ykkur hvernig stendur á því að meirihluta eigandi Vélfags, sem ekki er á nokkrum þvingunarlista nokkurn staðar fær höfnun frá ykkur um að greiða íslenska skatta þar sem það er talið að það gæti falið í sér „stuðning við stríð Rússlands gegn Úkraínu“. Þetta sömuleiðis stenst hvorki skoðun né röksemdarfærslu.

Einnig er það hvorki rökrétt né réttlæt看legt að leggja refsiaðgerðir á (Svissneskan/Liechtensteinískan) meirihluta eiganda annars vegar, en ekki á (Rússnesku/Norsku) einstaklingana sem þið tengið hann við, hins vegar. Með því þá brjóta ráðherra og ráðuneytið í bága við refsiaðgerðalöggjöf ESB.

Þá er það athyglisvert að ráðuneytið fullyrðir að refsiaðgerðir hafi verið lagðar á Vélfag vegna þess að löggjöf ESB fyrirskipi svo um – sem er þá augljóslega rangt.

Við viljum því biðja ráðherra um að aflétta álögðum refsiaðgerðunum á Vélfag.

Rökstuðningurinn er eftirfarandi:

Þann 17. september 2025, tveimur dögum fyrir úrskurð ráðuneytisins um að engin framlenging á undanþágum yrðu veittar umfram það sem var þá veitt og lýkur 17. október 2025, þá veitti ráðuneytið okkur heimild til að undirrita stóran viðskiptasamning við félagið () eftir að hafa framkvæmt mat á efni fyrirhugaðs samnings (smb. tölvupóstur frá Eddu, dags. 17/09/2025 16:22)

Sá samningur sem þið hafið framkvæmt efnislegt mat á er fyrir framleiðslu og þjónustu í að minnsta kosti 7 til 8 mánuði, með þann takmarkaða fjölda starfsfólks sem við núna höfum til umráða. Það virðist því vera mótsagnakennt og hreinlega gert í vondri trú að aðeins 48 klukkustundum eftir að ráðuneytið veitti okkur leyfi til að gera slíkan samninginn þá tilkynnir sama ráðuneyti okkur að frekari framlenging verði ekki veitt lengur en þær 4 vikur sem þá voru veittar. Ef við hefðum vitað að ráðuneytið myndi með slíkum aðgerðum hreinlega neyða Vélfag til gjaldþrota 17. október 2025, þá hefðum við ekki undirritað þennan samninginn og undirgengist þau ábyrgðarákvæði sem hann kveður á um.

Eðlilega eigum við von á málsókn vegna vanefnda ef við fullnustum ekki þennan samning. Samningurinn er undirritaður með ykkar leyfi eftir þið höfðuð framkvæmt mat á efni samningsins. Við viljum sömuleiðis leggja áherslu á það að: Við í Vélfagi berum áframhaldandi skuldbindingar gagnvart bæði innlendum og erlendum viðskiptavinum okkar, og við tökum slíkar skuldbindingar alvarlega.

Einnig viljum við ítreka enn og aftur að meira en 80% af fiski sem unninn er á íslenskum togurum er unninn með vélum Vélfags. Gjaldþrot Vélfags mun því hafa alvarlegar afleiðingar fyrir ísliskan fiskiðnað ef við getum ekki lengur veitt greininni nauðsynlega þjónustu með viðgerðum og varahlutum. Þetta er ekki hótun heldur bara einföld staðreynd og þar sem núverandi utanríkisráðherra hefur sjálf verið

sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra, þá þekkir hún stöðu Vélfags í greininni mjög vel. Ráðherra sagði jú sjálf að Vélfag væri fyrirtæki sem væri stefnumótandi fyrir íslenskan sjávarútveg. Með það fyrir augum þá skiljum við einfaldlega ekki hvers vegna það eru lagðir steinar í götu fyrirtækisins sem miða að því það þurfi að hætta starfsemi þann 17. október næst komandi.

Þetta snýst síður um meint tengsl við „Rússland“ aðalhluthafa okkar en um fjarveru íslensks ríkisborgararéttar á meirihlutaeigendanum. Við erum enn sannfærð um að þessi röksemdafærsla stangist á bæði við íslensk lög og EES/EFTA löggjöf. Þess vegna biðjum við ráðuneytið enn og aftur: Vinsamlegast tilgreinið ítarlega hvaða upplýsingar eða skjöl vantar og við eða meirihlutaeigandinn getum veitt ráðherra og/eða ráðuneytinu, sem eru þá nægjanlega hlutlægt fyrir endurmat á málinu. Enn og aftur bjóðum við uppá fulla og skilyrðislausu samvinnu, en við þurfum skýra yfirlýsingu frá ráðuneytinu um hvað það er sem vantar.

Utanríkisráðherra tilkynnti okkur að meirihlutaeigandinn þyrfti bara að selja hlutabréf sín til íslensks ríkisborgara og utanríkisráðuneytið myndi þá íhuga að aflétta refsiaðgerðunum. Eftir að hafa leitað lögfræðiráðgjafar verðum við að undirstrika það að það að þvinga erlendan meirihlutaeiganda til að selja hlutabréfin í Vélfagi er klárt brot á íslenskum- og alþjóðalegum lögum og myndi skaða orðspor Íslands sem fjárfestingalands. Þetta á ennþá frekar við ef sá sem tekinn er eignarnámi er ríkisborgari EES/EFTA ríkis, og er ekki á nokkrum lista yfir refsiaðgerðir í nokkru öðru landi en á Íslandi og hefur sömuleiðis aldrei framið nokkurn glæp.

Vélfag var heilbrigt fyrirtæki með mjög góðar framtíðarhorfur áður en fyrirtækið var sett í frýstingu eigna. Við höfum þjónustað íslenska sjávarútveginn með góðum árangri í meira en 30 ár og vorum og erum áreiðanlegur og virtur vinnuveitandi. Þjónusta okkar og vörur höfðu frábært orðspor, bæði innanlands og utan. Í dag stöndum við sem eitthvað hlutgert peð í pólitískri heimsveldaskák, sem er alls ekki hlutskipti sem við höfum valið okkur eða sættum okkur við.

Við skorum á utanríkisráðherra og/eða utanríkisráðuneytið að aflétta refsiaðgerðunum og hjálpa okkur að endurreisa gott orðspor fyrirtækisins og hluthafa þess. Með núverandi rekstrartakmarkanir, sem enda 17. Október, liggur það fyrir að Vélfag verði að lýsa sig gjaldþrota. Afleiðingarnar leggjast á starfsfólkið, sjávarútveginn og hluthafana. Í kjölfarið fylgja síðan endalaus málaferli um skaðabætur, sem aðeins munu leggjast á íslenska skattgreiðendur, ásamt atvinnuleysi starfsmanna og sjávarútvegurinn stendur frammi fyrir alvarlegum skorti á vörum og þjónustu.

Það er einfaldlega enginn sem nýtur góðs af slíkri framvindu og/eða þróun.

Með kærum þökkum í von um skjót og góð viðbrögð.

Kær kveðja,
Alfreð Tulinius
Starfandi Stjórnarformaður Vélfags ehf.